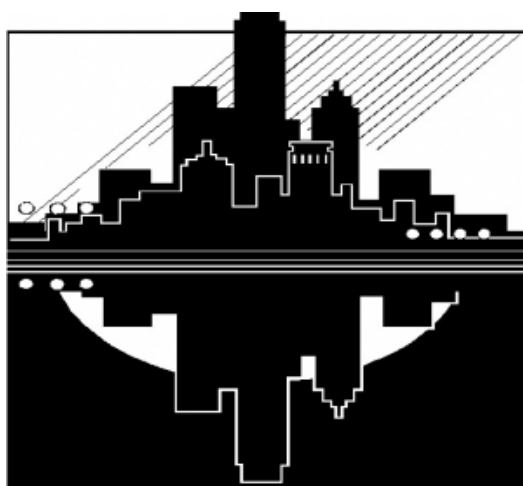


**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА
ВСЕУКРАЇНСЬКА ЕКОЛОГІЧНА ЛІГА**

РОСЛИНИ ТА УРБАНІЗАЦІЯ

Матеріали

**XIV Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 3 лютого 2025 р.)**



**Дніпро
2025**

Медведєв А. О., Балабак А. Ф. Еколого-біологічні особливості росту і розвитку культиварів хеномелесу японського (<i>Chaenomeles Japonica</i> (Thumb.) Lindl Ex Spach.) за формування інтер'єрів фітосередовища Правобережного Лісостепу України	200
Мельничук О. А. Біологія насіння видів роду <i>Salvia</i> L. залежно від формових особливостей в умовах Кременецького ботанічного саду	202
Михайлишин І. І., Бондаренко О. Ю. Дикорослі види рослин околиць селища Веселе Білгород-Дністровського району, перспективні для ландшафтного озеленення	204
Морський В. І., Лукаш О. В. Оцінка успішності акліматизації хвойних дерев та чагарників, інтродукованих у м. Чернігові (Україна)	207
Пристапа І. В. Інтродукція карликових борідкових півників на півдні України	208
Слюсар С. І. Роль живої речовини в інтродукційному процесі (тиск життя, експансивність, надекспансивність)	210
Шевченко Т. Л., Колосович М. П. Видове різноманіття зразків роду Кропива колекції дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН	213
Юхименко Ю. С., Бойко Л. І. Оцінка успішності інтродукції деревних рослин Криворізького ботанічного саду НАН України за основними еколого-біологічними показниками	216

РОЗДІЛ 4 ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗЕЛЕНОГО БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЯ ПАРКІВ І НАСАДЖЕНЬ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН МІСТА

Aravin M. A., Aravin P. A., Lukash O. V. Ecological and economic assessment of the willow-poplar forests in the parkland zone of the Chernihiv city (Ukraine)	219
Геник Я. В., Дудин Р. Б., Онисько Т. Я. Сучасний стан та шляхи відновлення парку у м. Городок Львівської області	221
Геник Я. В., Левусь Т. М., Шульга В. З. Стан насаджень Тлумацького міського парку (Івано-Франківська область) під впливом підвищеного рекреаційного навантаження	224
Дерев'янка Н., Мельникова І., Березовська М. Особливості створення локації для гарденотерапії у Запорізькій спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті «Оберіг»	226
Іванченко О. Є., Токарчук Г. Є. Дендрорізноманіття деревних насаджень парку Воїнам АТО м. П'ятихатки: видовий та формовий склад	229

«Актуальні проблеми садово-паркового мистецтва» 27 листопада 2019 року.
Умань, Уманський національний університет садівництва, 2019. С. 7–9.

УДК 712.254(477.63)

ДЕНДРОРІЗНОМАНІТТА ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ ВОЇНАМ АТО М. П'ЯТИХАТКИ: ВИДОВИЙ ТА ФОРМОВИЙ СКЛАД

О.Є. Іванченко, к.б.н., доцентка, **Г.Є. Токарчук**, магістр садово-паркового
господарства

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

49600, м. Дніпро, вул. Сергія Єфремова, 25

ivanchenko.o.ue@dsau.dp.ua

Вивченню питань видового різноманіття деревних насаджень та їх віталітетного стану у напівфункціональних та спеціалізованих парках приділяється багато уваги у сучасній науковій літературі, але слід підкреслити, що ці дослідження стосуються переважно рекреаційних об'єктів великих міст [2, 3]. Щодо малих міст то така інформація досить обмежена. Враховуючи те, що в Україні близько 75 % усіх міст відносяться до категорії малих, подібні дослідження є актуальними. *Мета роботи:* провести аналіз видового складу деревних насаджень парку Воїнам АТО м. П'ятихатки. Результати роботи можуть бути використані під час розробки плану часткової їх реконструкції та покращання рівня естетичної привабливості садово-паркового об'єкту.

Рекреаційна локація, яка є єдиною зоною загального користування для відпочинку у місті, розташована на ділянці площею близько 6,2 га. На території парку розташовані «меморіал Синам України, які загинули на війні з російськими окупантами, Героям Небесної Сотні, Загиблим землякам, ліквідаторам аварії на ЧАЕС, Храм Воздвиження Чесного і Животворчого Христа Господнього ПЦУ». Парк має зірчасту планувальну композицію, центром якої є танцювальний майданчик, який майже зруйнований. Таксономічний склад паркових насаджень визначали методом суцільної інвентаризації відповідно до [4], видову приналежність – за посібниками [1].

На території парку нараховано 41 вид деревних рослин у загальній кількості 849 екз. Це переважно листяні деревні породи, відсоток участі

хвойних становить близько 15 %. Переважають у насадженнях рослини родини *Pinaceae*, серед яких найчисельнішою є *Picea pungens* Engelm, в т.ч. її декоративна форма ‘*Glauca*’, у меншому ступені *P. glauca* (Moench) Voss, яку рідко можна зустріти в урбанізованих насадженнях.

Дендрофлора парку репрезентована у більшості життєвою формою дерево. Слід зазначити, що на ділянці майже немає декоративних кущів, що впливає на загальну естетичну привабливість рекреаційного об’єкта. Серед кущів зустрічаються нечисленні особини *Sambucus nigra* L., *Rosa canina* L., незначна кількість *Rosa sp.* та *Juniperus communis* L. Ліани представлені виключно *Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch, який обвиває штучні опори біля приватної забудови.

Рослини, які зростають на ділянці, належать до 18-ти родин з відділу *Pinophyta* (2 родини) та *Magnoliophyta* (16 родин). Найчисленнішими за кількістю дерев родинами є *Fabaceae* та *Tiliaceae*. До них належать і найрозповсюдженіші види – *Robinia pseudoacacia* L. та *Tilia platyphyllos* Scop. До *Fabaceae* відноситься 147 екз. дерев (частка участі 17,31 % від усіх особин на території парку). До *Tiliaceae* відноситься 136 екз. (16,01 %). Меншим числом репрезентовані *Pinaceae*, *Ulmaceae*, *Aceraceae* та *Hippocastanaceae* (11,77; 10,13; 12,13 та 9,42 % відповідно). У половину меншим числом екземплярів представлені *Rosaceae* та *Moraceae*. Несуттєва кількість дерев належить до родин *Juglandaceae*, *Elaeagnaceae*, *Simaroubaceae*, *Viburnaceae* та ін.

Репрезентативність родин, до яких належать насадження рекреаційного об’єкту, різна. Найчисленнішими є *Aceraceae*, *Rosaceae* та *Ulmaceae* – по 6 видів, *Pinaceae* – 5. Інші родини представлені переважно 1-2-ма таксонами.

На ділянці парку з деревних порід домінує *R. pseudoacacia* та *T. platyphyllos*. Їх участь у парковому фітоценозі становить 12,60 та 12,01 %, відповідно, стосовно всіх особин рекреаційного об’єкту. Рослинами-содомінантами є *Acer platanoides* L. (7,42 %), *Aesculus hippocastanum* L. (9,42 %) та *Ulmus pumila* L. (7,66 %). Значною щодо інших видів є частка *Gleditsia triacanthos* L., *T. cordata* Mill. та *Morus alba* L. (4,71; 4,00 та 4,83 %, відповідно). Інші види репрезентовані у меншій кількості. Поодинокими екземплярами представлені *Pinus pallasiana* D. Don, *A. tataricum* L., *U. glabra* Huds. та

U. carpinifolia L., *Populus simonii* Carr., *Fraxinus excelsior* L. та *F. lanceolata* Borkh тощо.

Посеред садово-паркових композицій з деревної рослинності переважають алейні посадки *T. platyphyllos* та *A. hippocastanum*, групи *P. pungens* та *P. glauca*, *J. communis*, рядові посадки *U. pumila*, *T. cordata*, *P. pungens*.

У парку Воїнам АТО часто зустрічаються пні загиблих або спиляних дерев *R. pseudoacacia*, *M. alba*, *U. pumila* з інтенсивним утворенням рясної порослі. У насадженнях зафіксовано самосів *Ailanthus altissima* L., хоча у парку присутній тільки один екземпляр вказаного виду.

За природнім ареалом походження більша частка видів є алохтонними. Їх кількість дорівнює 75,13 % щодо усіх дерев. До них відносяться такі найчисельніші таксони як *R. pseudoacacia*, *A. hippocastanum*, *U. pumila*. *T. platyphyllos* зростає у зоні широколистих і мішаних лісів України, проте для степової зони вона є інтродуцентом проти від *T. cordata*. Переважною батьківщиною інтродукованих дерев є Північна Америка, країни Балканського півострову, далекий Схід, Північний Китай, Корея тощо. Автохтонних видів нараховується 24,87 %. Вагому частку серед них складають *A. platanoides* і *T. cordata*, а також *A. Campestre* L., *Sorbus aucuparia* L. та інші.

У парковому фітоценозі зустрічаються рідкі для даного типу насаджень деревні породи, а саме *Maclura pomifera* (Raf.) Schneid., яка зростає у кількості 11 екз. Заслужують на увагу і посадки *Quercus rubra* L. (17 екз.), які характеризуються гарним віталітетним станом, але їх стовбури дещо витягнуті через нестачу природного освітлення.

Отже, таксономічний склад деревних насаджень парку Воїнам АТО м. П'ятихатки репрезентований 849-ма екз. рослин з 41-го виду і 18-ти родин. Майже всі вони мають життєву форму дерево за винятком декількох видів кущів і одного виду ліани. Близько 15 % дерев відносяться до хвойних. Деревами-домінантами за чисельністю є *R. pseudoacacia*, *U. pumila*, *T. platyphyllos*. Родини представлені 1-2-ма видами. Виключення становлять родини *Pinaceae*, *Aceraceae*, *Rosaceae* та *Ulmaceae*. Тільки 24,87 % усіх паркових насаджень є аборигенними.

Перелік використаної літератури

1. Заячук В. Я. Дендрологія. Львів : Апріорі, 2008. 656 с.
2. Іванченко О. Є. Аналіз видового складу та санітарного стану деревних насаджень парку Кирилівка (ім. С. М. Кірова) м. Дніпро. *Питання біоіндикації та екології*. Запоріжжя, 2015. Вип. 20. № 2. С 104–121.
3. Іванченко О. Є., Бессонова В. П. Аналіз дендрофлори насаджень Молодіжного парку м. Дніпропетровськ. *Біологія та екологія*. Полтава, 2015. Том 1. № 1. С. 20–32.
4. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу України: затв. наказом Держ. комітета будівництва, архітектури та житлової політики від 24.12.2001 р. № 226.

УДК 712.253

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕКОНСТРУКЦІЇ СТАРОГО ПАРКУ У М. ТЕРНОПІЛЬ

В. С. Кузьович, к.с.-г.н., доцент, **С. М. Підховна**, к.с.-г.н., доцент
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Старий парк є важливою складовою культурної спадщини та екологічної інфраструктури міста. Він має значний історичний та культурний потенціал, який сприяє розвитку туристичної привабливості та покращенню якості життя мешканців. Проте через різноманітні фактори парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення потребує реконструкції. У цьому контексті важливим є розробка концептуальних основ для його відновлення та оновлення, з урахуванням екологічних, історичних та соціальних аспектів.

Актуальність дослідження полягає у необхідності пошуку та розробки оптимальних підходів до реконструкції об'єктів культурної спадщини, таких як Старий парк, з урахуванням сучасних вимог до урбаністичних просторових змін, екологічних стандартів та збереження історичної цінності. У зв'язку з високими вимогами до збереження екологічного балансу та забезпечення функціональності парку, цей процес має бути ретельно спланований на основі відповідних наукових досліджень.